Krystyna Brzozowska
Uniwersytet Szczeciński

MULTILATERALNE BANKI W FINANSOWANIU PROJEKTÓW PARTNERSTWA PUBLICZNO-PRYWATNEGO

Wstęp

Gwałtowny wzrost potrzeb w zakresie inwestycji publicznych wywołany postępem technicznym i technologicznym w połączeniu z napiętymi budżetami większości krajów spowodował zwiększenie znaczenia partnerstwa publiczno-prywatnego. Coraz więcej krajów legitymuje się znacznymi osiągnięciami w przyroście takich przedsięwzięć.

Podstawowym źródłem finansowania inwestycji publicznych są kredyty i pożyczki, jednak z uwagi na wysoką kapitałochłonność takich projektów możliwości finansowe pojedynczych banków komercyjnych często są niewystarczające. Poza tworzonymi konsorcjami bankowymi w finansowaniu projektów partnerstwa partycypują instytucje o znaczeniu ponadnarodowym.

Celem opracowania jest przeprowadzenie oceny, na bazie danych statystycznych, zaangażowania banków multilateralnych w kredytowanie projektów realizowanych w ramach partnerstwa.

1. Cechy szczególne projektów partnerstwa publiczno-prywatnego

Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) wiąże się z angażowaniem sektora prywatnego w finansowanie kapitałochłonnych inwestycji infrastrukturalnych. Oprócz skomplikowanych form powiązań prawnych i organizacyjnych nie mniejszy stopień skomplikowania dotyczy struktury finansowania, instrumentów finansowych, źródeł spłaty zadłużenia.

Przedmiotem PPP może być budowa lub remont obiektu budowlanego, świadczenie usług, wykonanie dzieła, a w szczególności wyposażenie składnika majątkowego w urządzenia podwyższające jego wartość lub użyteczność oraz inne świad-

czenie – połączone z utrzymaniem lub zarządzaniem składnikiem majątkowym, który jest wykorzystywany do realizacji przedsięwzięcia publiczno-prywatnego lub jest z nim związany (Ustawa 2009). Należy zaznaczyć, że niezależnie od skali przedsięwzięcia, jego rodzaju, sposobu realizacji – strona publiczna zachowuje władztwo administracyjne, ma istotny wpływ na możliwości i warunki prowadzenia działalności gospodarczej poprzez decydowanie o udzielaniu koncesji, zezwoleń i regulacji, a także rozporządza mieniem o znaczeniu strategicznym dla lokalnego rozwoju. Sektor prywatny dysponuje większą wiedzą, technologią, środkami finansowymi i wyższą efektywnością działania (Brzozowska 2006).

Relacje wynikające z umów PPP, długoterminowej natury kontraktów, wysokiego stopnia skomplikowania powiązań umownych i organizacyjnych, struktury finansowania projektów, spłaty zadłużenia są w swej istocie relacjami zachodzącymi w *project finance*, charakteryzującym się po pierwsze maksymalnie dużym zadłużeniem w stosunku do wartości kosztorysowej inwestycji, a po drugie spłatą zaciągniętych kredytów i pożyczek z przepływów pieniężnych uzyskiwanych z eksploatacji obiektu oddanego do użytku (Pollio 1999). Moment rozpoczęcia spłaty nakładów poniesionych na realizację określonego projektu rozpoczyna się z chwilą oddania projektu do eksploatacji, a wszelkie osiągane nadwyżki są przeznaczane na spłatę zadłużenia (Brzozowska 2009).

Połączenie swoistych cech PPP (współpraca sektora publicznego i sektora prywatnego przy realizacji inwestycji publicznych) z cechami swoistymi *project finance* pogłębia problemy dotyczące finansowania, bieżącego zarządzania projektem i zarządzania ryzykiem projektu. Mimo takich niedogodności *project finance* znajduje zastosowanie w projektach PPP z uwagi na możliwe do uzyskania korzyści – zarówno dla inwestorów prywatnych, jak i dla władz publicznych – które zestawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Korzyści stosowania *project finance* w projektach PPP

Korzyści dla inwestorów	Korzyści dla sektora publicznego
– Wysoki poziom dźwigni finansowej, – Podział i ograniczenie ryzyka do poziomu zainwestowanych środków własnych, – Współpraca podmiotów o różnym potencjale finansowym. Połączenie umiejętności, – Możliwość uzyskania kredytów długoterminowych, – Zwiększenie zdolności kredytowej inwestora, – Możliwość finansowania pozabilansowego, – Wyraźne rozdzielenie działań wykonawców i inwestorów	– Niższe nakłady kapitałowe z uwagi na wysoki poziom dźwigni finansowej, – Większa konkurencja, – Zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego na skutek zaangażowania kredytodawców, – Większa efektywność zarządzania projektem z uwagi na lepsze *know-how* partnerów prywatnych, – Ograniczenie odpowiedzialności finansowej za zobowiązania wynikające z projektu, – Przejrzystość procesu inwestycyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Yescombe (2008).

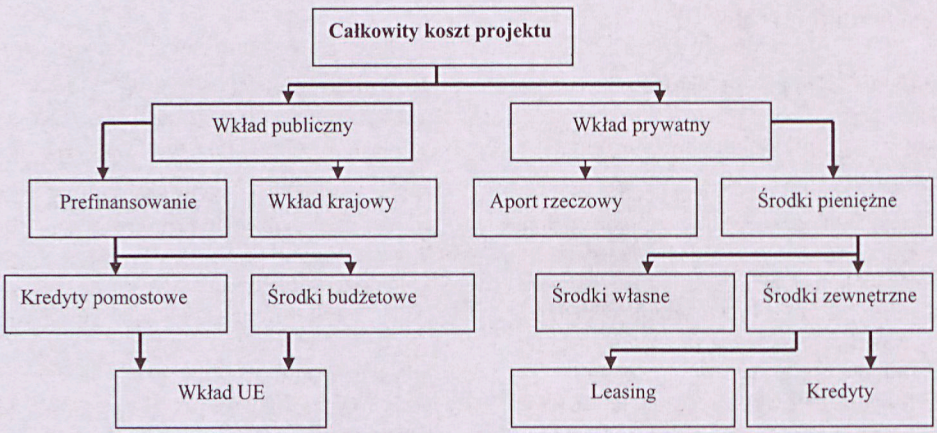
Projekt inwestycyjny realizowany poprzez *project finance* należy do najbardziej ryzykownych i skomplikowanych. Struktura finansowania inwestycji, charakteryzująca się wysokim stopniem zadłużenia w stosunku do kosztorysu inwestycji (od 50 do blisko 90% wartości kosztorysowej projektu) oraz niewystarczającym zabezpieczeniem na aktywach projektu i kapitałach sponsorów,.jest zazwyczaj najdłużej negocjowanym zagadnieniem (Kwiatkowski 1998). Warunki finansowania mają kluczowe znaczenie dla przyszłej płynności dłużnika, czyli zdolności do wywiązywania się z bieżących zobowiązań, a nawet jego wypłacalności.

Podstawą finansowania projektów PPP są kredyty. Do głównych kredytodawców angażujących się w długoterminowe transakcje *project finance* na zasadach indywidualnych lub konsorcjalnych należą banki komercyjne oraz multilateralne instytucje finansowe z Grupą Banku Światowego na czele.

2. Źródła finansowania projektów PPP

Źródła finansowania przedsięwzięć PPP stanowią zwykle kapitały własne inwestorów, udziałowców, kredyty, pożyczki, środki pochodzące z emisji instrumentów dłużnych, dotacje z funduszy pomocowych i innych, dopłaty gminy itp. Dostępne źródła finansowania projektów publicznych można podzielić na trzy grupy (por. rysunek 1):

- środki własne jednostki samorządu terytorialnego (lub związku jednostek),
- środki publiczne uzyskane z budżetu państwa i Unii Europejskiej,
- kredyty i pożyczki.

Rysunek 1. Struktura finansowania projektu PPP
Źródło: opracowanie własne

Przy finansowaniu projektów PPP w ramach *project finance* są wykorzystywane przede wszystkim kredyty odnawialne, terminowe, *stand-by*, pomostowe. Banki stały się jednym z głównych uczestników, a zarazem decydentów procesu inwestycyjnego. Zajmowana pozycja daje im prawo do kontrolowania i nadzorowania przebiegu prac nad projektem. Można zaryzykować twierdzenie, że w rankingu znaczenia poszczególnych uczestników projektu infrastrukturalnego banki zajmują czołowe miejsce tuż obok władz publicznych. Wysokość zaangażowania banków jest ograniczona odpowiednimi przepisami. Obok obowiązkowych regulacji banki prowadzą własną politykę kredytową, która może zakładać ostrzejsze lub łagodniejsze podejście banku do oceny zdolności kredytowej związanej z kredytowaniem projektów inwestycyjnych. Dostępność kredytów jest dodatkowo ograniczana przez ryzyko polityczne, prawne i kredytowe związane z projektem i krajem jego realizacji (szczególnie w przypadku krajów rozwijających się).

Pierwszymi instytucjami finansowymi, które zaakceptowały koncepcję udzielania kredytów inwestycyjnych w oparciu o spodziewane przepływy pieniężne z ograniczonym regresem lub bez regresu w odniesieniu do sponsorów projektu, były banki komercyjne (Walker, Smith 1995). Jednak w wielu wypadkach banki komercyjne, ze względu na zbyt niskie kapitały oraz nieustabilizowaną sytuację makroekonomiczną i polityczną, mogą nie mieć możliwości udzielania kredytów w wielkościach wymaganych dla pokrycia kosztów dużych projektów PPP.

3. Banki multilateralne w finansowaniu projektów inwestycyjnych

Ważną grupą finansowania projektów infrastrukturalnych są banki multilateralne z Grupą Banku Światowego na czele.

Kredyty udzielane przez Grupę Banku Światowego na finansowanie projektów infrastrukturalnych nie różnią się znacząco od kredytów udzielanych przez banki komercyjne, poza niższą stopą oprocentowania w niektórych przypadkach. Powodem ich wyróżnienia jest już historyczna pozycja banku w propagowaniu projektów infrastrukturalnych. Bank Światowy, początkowo znany pod nazwą Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (IBRD – International Bank of Reconstruction and Development) ma już ponad sześćdziesięcioletnią historię jako międzynarodowa instytucja finansowa, której celem jest wspieranie finansowe krajów członkowskich, szczególnie krajów o niskim dochodzie narodowym. Wokół Banku Światowego systematycznie tworzyły się kolejne organizacje, działające niezależnie, ale ściśle powiązane organizacyjnie i funkcjonalnie z IBRD. Obecnie występują one jako Grupa Banku Światowego. Grupa składa się z kilkunastu instytucji zajmujących się statutową działalnością banku, tj. udzielaniem kredytów i pożyczek oraz wystawianiem gwarancji inwestycyjnych, ustalaniem procedur negocjacyjnych, przeprowadzaniem szkoleń itp.

Z uwagi na szczegółowe cele działalności poszczególnych instytucji wchodzących w skład Grupy Banku Światowego oferowane kredyty różnią się warunkami kredytowania, długością okresu kredytowania oraz możliwościami uzyskania kredytu. IBRD i IDA udzielają kredytów inwestycyjnych dla krajów członkowskich i innych podmiotów w krajach członkowskich pod warunkiem ich zabezpieczenia gwarancjami rządowymi kraju, w którym planowana inwestycja będzie realizowana. IBRD zajmuje się finansowaniem przedsięwzięć dla krajów o średnim dochodzie narodowym, natomiast IDA finansuje kraje o niskim dochodzie narodowym. Istnieje także grupa państw członkowskich, które mają uprawnienia do korzystania zarówno z kredytów IBRD, jak i pożyczek IDA.

Ważną rolę w finansowaniu projektów infrastrukturalnych pełnią także multilateralne banki regionalne, które powstawały sukcesywnie na kanwie osiągnięć Banku Światowego. Banki te zajmują się świadczeniem usług finansowych w regionie swojego działania i w określony sposób uzupełniają działalność Banku Światowego. Do takich banków zaliczają się: Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Azjatycki Bank Rozwoju, Międzyamerykański Bank Rozwoju, Karaibski Bank Rozwoju, Afrykański Bank Rozwoju.

Europejski Bank Inwestycyjny (European Investment Bank) powstał w 1958 r. i spełnia rolę banku Unii Europejskiej. Akcjonariuszami banku jest 15 krajów UE; największe udziały mają Niemcy, Francja, Włochy, Wielka Brytania. Jego podstawową rolą jest udzielanie długoterminowych kredytów na finansowanie inwestycji w krajach członkowskich UE oraz na terytoriach zamorskich krajów członkowskich UE, a także na mocy umów i konwencji w krajach Afryki, basenu Morza Śródziemnego oraz Morza Karaibskiego i Pacyfiku. EBI udziela kredytów do 50% wartości kosztorysowej inwestycji.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (European Bank of Reconstruction and Development) rozpoczął działalność w 1991 r. Akcjonariuszami banku jest 60 krajów oraz dwie organizacje międzynarodowe: Unia Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny. Bank działa na zasadzie *non-profit,* a jego priorytetem są inwestycje w krajach Europy Środkowej i Wschodniej z zakresu transportu, telekomunikacji i energetyki, procesów restrukturyzacji i prywatyzacji w krajach postkomunistycznych.

Azjatycki Bank Rozwoju (Asian Development Bank) działa od 1966 r. Właścicielami ADB jest 40 krajów w regionie i 16 krajów spoza regionu działania (z Europy i Ameryki Płn.). Prowadzi działalność kredytową na rzecz krajów członkowskich z regionu Azji i Pacyfiku.

Międzyamerykański Bank Rozwoju (Inter-American Development Bank) rozpoczął działalność w 1959 r. Jest największym bankiem multilateralnym. Głównym obszarem jego działalności są kraje Ameryki Łacińskiej, a celem działania jest udzielanie kredytów inwestycyjnych, generalnie w kwotach do 50% wartości kosztorysowej inwestycji (Chrabonszczewska 2005).

Afrykański Bank Rozwoju (African Development Bank) prowadzi działalność od 1966 r. poprzez udzielanie kredytów inwestycyjnych związanych głównie z inwestycjami infrastrukturalnymi, rozwojem sektora finansowego i zmniejszaniem ubóstwa w zasięgu działania banku (Chrabonszczewska 2005).

4. Ocena aktywności banków multilateralnych w finansowaniu projektów PPP

W celu zbadania aktywności banków multilateralnych w rozwoju projektów PPP przeprowadzono analizę działalności kredytowej prowadzonej w bankach Grupy Banku Światowego, Europejskim Banku Inwestycyjnym, Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju, Azjatyckim Banku Rozwoju i Międzyamerykańskim Banku Rozwoju w oparciu o dane publikowane przez wymienione banki. Analiza była prowadzona pod kątem zaangażowania badanych banków w finansowanie projektów PPP na kanwie finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury gospodarczej[1].

W latach 1990-2008 zaangażowanie kredytowe Grupy Banku Światowego dotyczyło 2604 projektów w ramach PPP. Łączna kwota zaangażowania kredytowego w tych latach wyniosła 1169 mld USD. Grupa Banku Światowego udzieliła finansowania 318 projektom w 2007 r. i 216 projektom PPP w 2008 r., a zaangażowanie kredytowe wyniosło odpowiednio 161,0 i 154,4 mld USD (*Investment* 2009). Zaangażowanie w finansowanie projektów PPP stanowiło 73-80% całej działalności kredytowej Grupy Banku Światowego. Przedstawione wielkości potwierdzają aktywną postawę Banku Światowego względem celowości rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego w krajach członkowskich. Należy mieć na uwadze, że członkami i beneficjentami banku są głównie kraje średnio i nisko rozwinięte, w których występują ogromne potrzeby w zakresie inwestycji infrastrukturalnych. Dla zilustrowania stopnia zaawansowania Banku Światowego w finansowanie projektów PPP na rysunku 2 przedstawiono zaangażowanie kredytowe w projekty PPP w latach 1998-2008 w rozbiciu na rodzaje infrastruktury gospodarczej oraz regiony geograficzne przeznaczenia tych kredytów.

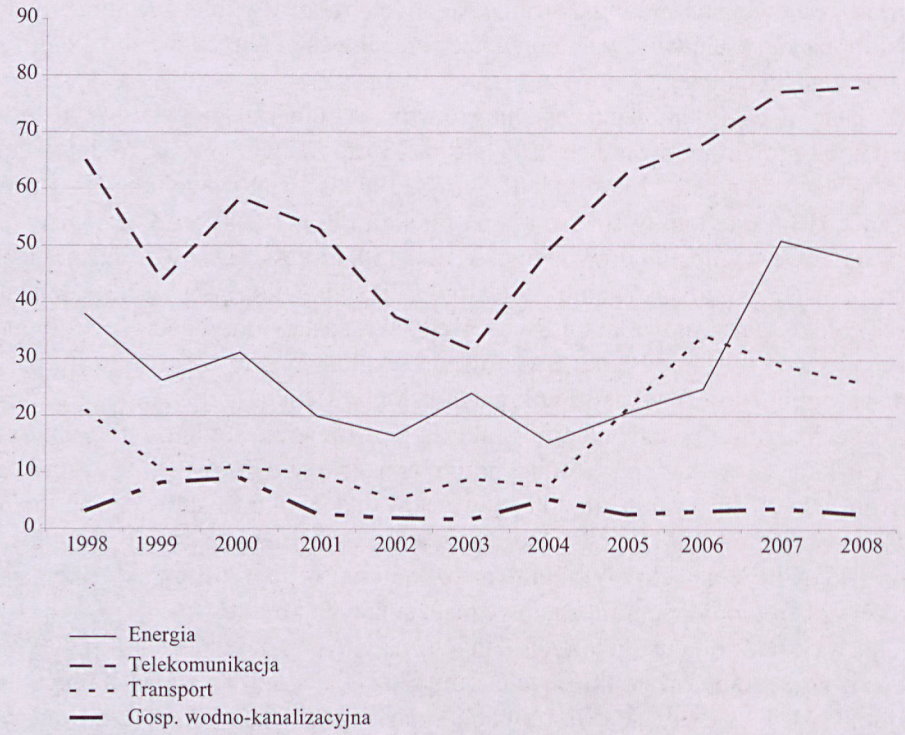
Jak wynika z przedstawionych danych, największy udział mają kredyty na finansowanie projektów z zakresu telekomunikacji i energii, natomiast najbardziej stabilnie plasuje się udział sektora wodno-kanalizacyjnego. Z danych zawartych na rysunku 3 wynika, że struktura geograficzna projektów zmieniała się w ciągu przedstawionych lat. W latach 1998-2002 największy udział miały projekty reali-

[1] W skład infrastruktury gospodarczej wchodzą obiekty i sieci transportowe, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, ochrony środowiska oraz przesyłu energii. W statystykach banków generalnie nie wydziela się kredytów na budowę elektrowni i budowę sieci energetycznych. Dla uproszczenia w badaniu pozycję „Energia" włączono do pozycji tworzących infrastrukturę gospodarczą.

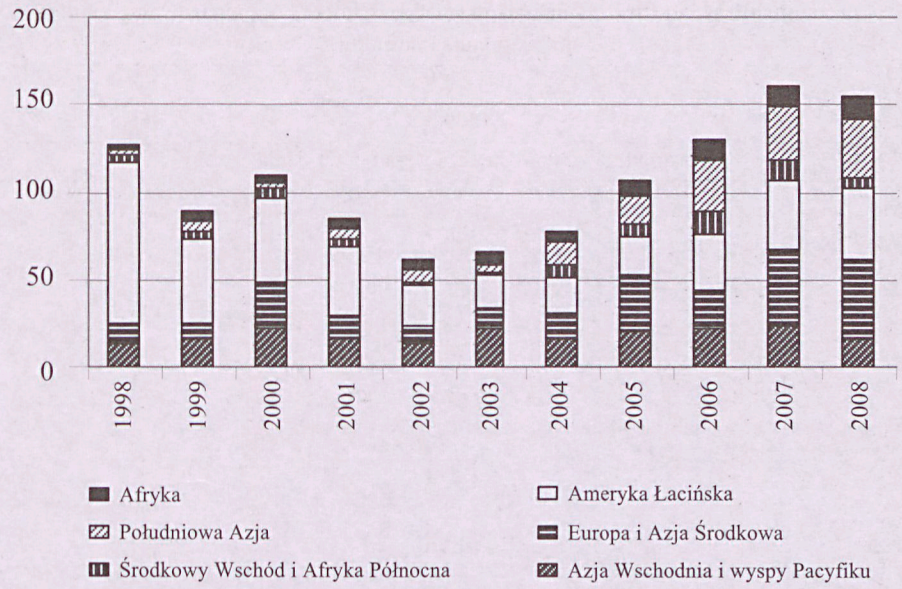
zowane na terenie Ameryki Łacińskiej (71,6% w 1998 r. i 38,9% w 2002 r.) i Karaibów, natomiast od 2004 r. systematycznie wzrasta udział południowej Azji (17,1% w 2004 r. i 21,6% w 2008 r.) oraz Europy i Azji Środkowej (18,8% w 2004 r. i 29,7% w 2008 r.).

Dodać należy, że Grupa Banku Światowego od lat zajmuje się propagowaniem idei partnerstwa; utworzono nawet oddzielną jednostkę pod nazwą Public-Private Infrastructure Advisory Facility zajmującą się obserwacją rynku partnerstwa, gromadzeniem danych statystycznych, propagowaniem partnerstwa oraz doradzaniem w tym zakresie.

Coraz odważniej na rynek PPP wchodzi EBOiR, czego potwierdzeniem są dane za lata 1991-2008, czyli od początku działalności banku. Całkowite zaangażowanie kredytowe banku w projekty infrastrukturalne o wartości kosztorysowej 29 839 mln euro w 2008 r. wyniosło 8841,4 mln euro (*Annual* 2009).

Rysunek 2. Zaangażowanie kredytowe Grupy Banku Światowego w projekty PPP według rodzaju infrastruktury gospodarczej (w mld USD)
Źródło: opracowanie własne na podstawie *Private* (2009)

Rysunek 3. Zaangażowanie kredytowe Grupy Banku Światowego w projekty PPP według regionów ich realizacji
Źródło: opracowanie własne na podstawie *Private* (2009)

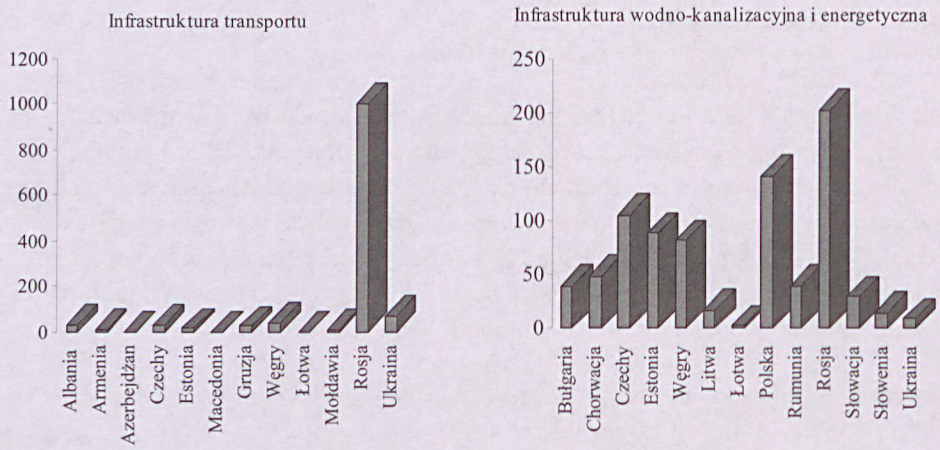
W portfelu kredytowym Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju kredyty dotyczące finansowania projektów realizowanych w formule PPP stanowiły 20,8% (projekty infrastruktury transportu) i ok. 25% (inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową oraz przesyłaniem energii). Największe wartości kredytów stanowiły kredyty na projekty PPP z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i przesyłania energii udzielone Polsce, Rosji, Chorwacji i Czechom, a z zakresu infrastruktury transportu Węgrom, Rosji i Ukrainie (tabela 2, rysunek 4).

Tabela 2. Wielkość zaangażowania Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w projekty PPP w latach 1991-2008 (mln euro)

Kraj / rodzaje infrastruktury	Zaangażowanie kredytowe	Zaangażowanie kapitałowe
Infrastruktura transportu		
Albania	31,6	0
Armenia	14,4	0
Estonia	16,5	
Gruzja	26,6	
Węgry	421,8	3,6
Rosja	711,1	292,7
Ukraina	54,7	17,8

Kraj / rodzaje infrastruktury	Zaangażowanie kredytowe	Zaangażowanie kapitałowe
Infrastruktura transportu		
Pozostałe	23,8	39,9
Razem	**1300,5**	**365,8**
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i przesyłania energii		
Bułgaria	39,3	5,0
Chorwacja	48,7	0
Czechy	106,0	0
Estonia	77,7	11,2
Węgry	76,2	4,9
Polska	25,0	117,3
Rumunia	37,5	1,9
Rosja	176,3	27,0
Pozostałe	30,7	40,3
Razem	**617,6**	**207,6**

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Approved* (2010).

Rysunek 4. Udział poszczególnych krajów w kredytach EBOiR na projekty PPP
Źródło: opracowanie własne na podstawie *Approved* (2010)

Bardzo ważnym źródłem zasilania finansowego projektów infrastrukturalnych, w tym PPP, realizowanych w krajach UE jest Europejski Bank Inwestycyjny, który w latach 2005-2009 przeznaczył 114,7 mld euro na kredyty inwestycyjne w zakresie infrastruktury gospodarczej, co stanowiło 41,3% całości udzielonych kredytów (por. tabela 3).

Tabela 3. Wielkość akcji kredytowej Europejskiego Banku Inwestycyjnego w latach 2005-2009 w zakresie projektów infrastruktury gospodarczej (mln euro)

Lp.	Rodzaj infrastruktury	2005-2009	Struktura kredytów na projekty infrastruktury	2007	2008	Struktura w 2008
1.	Energia	6 343,9	5,5	26 549	30 840	18,8
2.	Telekomunikacja	11 443,1	10,0	8 057	9 461	5,7
3.	Transport	71 244,9	62,1	85 237	90 713	55,2
4.	Infrastruktura komunalna	9 242,0	8,1	16 335	16 988	10,3
5.	Gospodarka wodno-kanalizacyjna	16 436,3	14,3	15 801	16 432	10,0
6.	Razem	114 710,2	100	151 979	164 434	100
7.	Ogółem kredyty inwestycyjne	277 704,8		271 147	291 419	

Źródło: opracowanie własne na podstawie *EIB* (2009).

Z uwagi na brak dostępu do odpowiednich danych nie udało się przeprowadzić nawet schematycznej analizy odnośnie do finansowania projektów PPP przez EBI.

Azjatycki Bank Rozwoju (Asian Development Bank) odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę w finansowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie Azji. Akcja kredytowa w 2007 r. wyniosła 9965,6 mln USD, a w 2008 r. 10 494,3 mln USD, z czego ponad połowę (57% w 2007 r. i 53% w 2008 r.) stanowiły kredyty inwestycyjne w sektorze infrastruktury gospodarczej (por. tabela 4).

Tabela 4. Zaangażowanie kredytowe Azjatyckiego Banku Rozwoju w latach 2007-2008 w zakresie projektów infrastruktury gospodarczej

Lp.	Rodzaj infrastruktury	2007		2008	
		mln USD	struktura	mln USD	struktura
1.	Energia	1 403,7	24,5	2 462,5	44,0
2.	Transport i komunikacja	3 925,8	68,4	2 734,1	48,8
3.	Gosp. wodno-kanalizacyjna i zarządzanie odpadami	408,2	7,1	401,6	7,2
4.	Razem	5 737,7	100,0	5 598,2	100,0
5.	Ogółem kredyty inwestycyjne	9 965,6		10 494,3	

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Statement* (2008).

Wzrasta zaangażowanie kredytowe i kapitałowe w projektach infrastrukturalnych PPP. Na koniec 2008 r. bank finansował 57 projektów PPP na łączną kwotę 4406 mln USD, z czego 4268 mln USD stanowiły kredyty inwestycyjne, a 138 mln USD udziały kapitałowe (*Projects* 2010). Z przedstawionych danych wynika, że zaangażowanie banku w projekty PPP stanowiło 76,2% kwoty kredytów udzielonych na inwestycje w zakresie infrastruktury gospodarczej.

W rejonie Ameryki Południowej i częściowo Ameryki Środkowej prowadzi działalność Międzyamerykański Bank Rozwoju (Inter-American Development Bank). Wielkość akcji kredytowej prowadzonej przez ten bank przedstawiono w tabeli 5 w rozbiciu na skumulowany stan od początku działalności, czyli od 1961 r., oraz według danych z 2008 r.

Tabela 5. Wielkość kredytów inwestycyjnych udzielonych na rozwój infrastruktury gospodarczej przez Inter-American Development Bank (mln USD)

Lp.	Rodzaj infrastruktury	1961-2008	2008	Struktura 2008
1.	Energia	23 032,6	540,7	11,0
2.	Ochrona środowiska	3 835,9	394,0	8,1
3.	Gosp. wodno-kanalizacyjna	11 164,7	797,2	16,2
4.	Transport	20 990,0	2414,9	49,2
5.	Infrastruktura komunalna	9 019,5	761,1	15,5
6.	Razem	68 042,7	4 907,9	100,0
7.	Ogółem	169 265,8	11 225,7	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Inter-American* (2009).

Z przedstawionych danych wynika, że finansowanie infrastruktury zajmuje ważną pozycję w strategii kredytowej Inter-American Development Bank. W całym okresie funkcjonowania kredyty na finansowanie infrastruktury gospodarczej stanowiły ponad 40%. Skala wzrostu tego rodzaju kredytów powoli zmienia się i w 2008 r. udział kredytów na finansowanie projektów PPP wyniósł 43,7%. Bank, podobnie jak inne banki multilateralne, aktywizuje swoją działalność w zakresie finansowania projektów PPP. W portfelu kredytowym banku znajdowało się 98 projektów PPP na kwotę przekraczającą 1 mln USD, co stanowiło ok. 10% wartości udzielonych kredytów, zaś obecnie bank zaakceptował udzielenie trzech kredytów na przedsięwzięcia PPP na kwotę 1,9 mln USD, a w trakcie uzgodnień znajdują się następne trzy kredyty na ogólną kwotę 11,6 mln USD (*Project Highlights* 2010).

Należy zaznaczyć, że nie przeprowadzono analizy działalności kredytowej na rzecz projektów partnerstwa Karaibskiego Banku Rozwoju oraz Afrykańskiego Banku Rozwoju, ponieważ w wynikach nie ma odzwierciedlenia jakiegokolwiek zaangażowania kredytowego w finansowanie projektów PPP.

Zakończenie

Z przeprowadzonej oceny wynika, że banki multilateralne spełniają coraz bardziej znaczącą rolę w finansowaniu projektów PPP. Pozycja banków multilateralnych w obsłudze finansowej projektów PPP jest ściśle związana z poziomem rozwoju państw członkowskich, priorytetami inwestycji, a także z przygotowaniem tych krajów pod względem prawnym, organizacyjnym i mentalnościowym, czego wyrazem jest wysoki poziom zaangażowania kredytowego w finansowanie projektów PPP Grupy Banku Światowego oraz Azjatyckiego Banku Rozwoju, także proaktywna działalność innych banków o zasięgu ponadnarodowym.

Bibliografia

Annual Report 2008 and Financial Statements (2009), May, www.ebrd.com.

Approved Projects (2010), www.ebrd.com.

Brzozowska K. (2006), *Partnerstwo publiczno-prywatne. Przesłanki, możliwości bariery*, CeDeWu, Warszawa.

Brzozowska K. (2009), *Finansowanie inwestycji infrastrukturalnych przez kapitał prywatny na zasadach project finance*, CeDeWu, Warszawa.

Chrabonszczewska E. (2005), *Międzynarodowe organizacje finansowe*, SGH, Warszawa.

EIB Report 2008 (2009), www.eib.com [dostęp 8.01.2010].

Finance Contracts Signed (2010), www.eib.org/projects/loans/sectors [dostęp 10.01.2010].

Inter-American Development Bank, Report 2008 (2009), www.iadb.org [dostęp 10.01.2010].

Investment Commitments Remain at Peak Level in Europe and Central Asia While the Number of New Projects Declines, PPP data update note 30, http://ppi.worldbank.org/ [dostęp 7.01.2010].

Kwiatkowski P. (1998), *Ogólny system zabezpieczeń wykorzystywanych przy kredytowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych na zasadach project finance*, Bank i Kredyt, nr 7-8.

Pollio G. (1999), *International Project Analysis & Financing*, Macmillan Press Ltd, London.

Private Activity in Infrastructure Down, But Still Around Peal Levels (2010), PPI data update note 28, http://ppi.worldbank.org/ [dostęp 7.01.2010].

Project Highlights (2010), PPP, www.iadb.org/ [dostęp 10.01.2010].

Projects (2010), www.adb.org/Projects/summaries [dostęp 7.01.2010].

Statement of ADB Operations in 2008, www.adb.org/Documents/Reports/Annual_Report/2008, [dostęp 9.01.2010].

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (2009), Dz.U. nr 19.

Walker C., Smith A.J. (1995), *Privatized Infrastructure. The Build Operate Transfer Approach,* Thomas Telford Publ., London.

Yescombe, E.R. (2008), *Partnerstwo publiczno-prywatne. Zasady wdrażania i finansowania*, Wolters Kluwer Polska, Kraków.

MULTILATERAL BANKS AS LENDERS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROJECTS

Summary

Heavy increase of infrastructure investment needs, affected by technical and technological progress with connection to tight state budgets of majority of countries have caused significant increase of public private partnerships. PPP projects are of high level complicated and uncertainty and are executed according to project finance rules. Private infrastructure projects are mainly financed by loans. Main lenders are commercial banks and multilateral finance institutions with group of Word Bank as a leader. An analysis of loan activity of multilateral banks has been done for assessment of their involvement in PPP projects financing. It is concluded that position of multilateral banks is closely linked with level of development of member countries, priorities of investment, as well as preparing these countries in respect to legal, organizational and mentality aspects.

BIBLIOTEKA UEP GŁÓWNA

Książka jest dotowana przez

NBP
Narodowy Bank Polski

Sponsorzy główni

SGB
Spółdzielcza Grupa Bankowa

Związek Banków Polskich

BIK
Biuro Informacji Kredytowej

Biuro Informacji Gospodarczej
InfoMonitor S.A.

Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Sponsorzy wspierający

BRE BANK SA

Amica

GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH w Warszawie

SGB - TRANS - LEASING
Polskie Towarzystwo Leasingowe Sp. z o.o.